

"Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 krov, za Ameriko pa 6 krov; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost postnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravljanje se nahaja v Ptiju, gledališko posloje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmetske ljubili!

Stajerc

"Kmečki stan, srečen stan!"

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonji, ali rokopis se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 29.

V Ptiju v nedeljo dne 19. julija 1908.

IX. letnik.

XXXXXX

Kmetje v ptujskem okraju!

Suša vam dela to leto neprecenljivo škodo. V drugih krajih države se daje takoj podpora, na pa se prezira. Zato sklicuje o krajni odbor ptujski

veliki kmetski zbor

ki se vrši v nedeljo, 19. julija ob 9. uri dopoldne na vrtu, pri slabem vremenu pa v veliki dvorani „Vereinsausa“ v Ptiju.

Dnevni red tega znamenitega shoda je:

„Suša, njene posledice in kmetske zahteve“.

Govorilo se bode v obeh deželnih jezikih.
Pridite vse!

Sklicatelji.

XXXXXX

Kako postajajo duhovniki bogati.

(Po „Bauernzeitung“.)

Vbogi in ednostavni cerkveni sestav prvih kristijanov je postal kmalu uspešni „kštft“. Tu so v prvi vrsti „relikvije“, o katerih krščanstvo skozi stoletja ničesar vedelo ni. Ali končno so naše špekulative glave vse mogoče kosti, leševje itd., ki so baje v zgodovini krščanstva nekdaj vlogo igrali. In svede so morale vse te stvari „udeže delati.

Najvažnejša vseh „relikvij“ je v „Loretu“.

Prošnja za dež.

Pri Sv. Katarini na gornjem Štajerskem imajo prav skrbnega župnika, pravega pastirja vernih ovči in trdoglavih koščunov. Briga se za vse zadeve svojih župljanov tako goreče, da bi še dobri starši ne mogli z večjo ljubeznijo voditi svojih otrok. Cerkvenemu odboru ni bilo nikoli treba delati težkih cerkevnih računov, kajti g. župnik so bili zadovoljni, če so se cakmešči samo podpisali na prazen papir; a tudi župan si ni nikdar běsil glave zavoljo občine. In kako gladko iztečejo pri Sv. Katarini volitve! Sami veste, kako se vršijo po drugod. Ta bi bil rad župan, njegov sošed tudi. Tega hode duhovščina posaditi na občinski prestol, a drugi ne marajo zanj. Urha priganja njegova častihlepsna žena, naj se pobriga, da pride občinski odbor, Bibianku pa brani njegov hudi angel varuh, da bi sel k volitvi, češ: čemu bi tratal po krčmah čas in denar. Potem še pricaplajo naprednjaki in zahtevajo, naj se volijo le pametni možje. Tako gre vse križem in kražem, in konec je navadno sovraštvo in slaba izvolitev. V tem oziru so Katarinčani srečni ljudje. Kadar se jim oznanijo kakšne nepotrebne volitve, vselej reče župnik: volite tega, tega in onega, to

ona obstoje iz hiše, v kateri je nekdaj „Mati Božja“ stanovala. In to hišo so baje „angelji“ leta 1294 čez dežele in morje iz Palestine v Loretto na Italijanskem prenesli. Od tega časa romali so milijoni ljudi v Loretto in so „ofrali“ milijone denarja.

Po raznih stoletjih našle so druge špekulative glave vse, prav vse, kar je v dotiki z življenjem Jezusa. Križ, ančica, goba, pot, ja celo kos kruha, ki je baje ostal ob zadnji večerji. Seveda tudi pravo „ne šito“ suknjo Jezusa; te so celo 20 komadov našli in so jo obenem shranjevali in molili v Rimu, St. Jago na Španskem, Trieru, v Kölnu, Firulu itd. Kmalu so našli tudi srajce, čevlje, lase, ja celo steklenico mleka iz Marijinih prs. Našli so hlače sv. Jožefa, štrik, na katerem se je Juda obesil itd. Ia pri vseh teh „relikvijah“ se je milijone denarja „ofralo“.

Najboljša iznajdbi pa so bili „odpustki“. Kako se je s temi „odpustki“ delalo, dokazuje spis „Slo pritož nemškega naroda“ iz l. 1522. Tam čitamo: „S to kramario z odpustki se je ljudstvu ves denar jemalo. Prava krščanska pooblast je pričela ponehavati, ker je imel vsakdo „pravico“ toliko grešiti, za kolikor denarja je mogel odpustkov kupiti. Zato so se razširjevali nenavnost, krvna sramota, prelom zakona, krvna prizega, uboj, tativina, umor, oderuščvo, sploh vsi grehi. Ljudje so si upali vse pregrešiti, ker so si zamogli z nekaj denarja odpustke nakupiti.“

Papež Sikstus IV. (leta 1470—1484) je porabil dostikrat za eno samo večerjo 20 tisoč goldinarjev. Jato veliko denarja je prinašalo papecem „slavnostno leto“ (Jubeljahr). Tako leto je razpisal najprve papež Bonifacij VIII. (leta 1294—1303). Imelo bi se najprve ponavljati od 100 do 100 let. Že prvo slavnostno leto je prineslo papežu 15 milijonov zlatih goldinarjev. Pozneje papeži so zmanjšali dobo na 50, 30 in 25 let. Že Klemens VI. je praznoval leta 1350

so katoliški možje! Če da katera trmasta g'ava ni voljna slepo ubogati, tedaj zapreti skrbni pastir: „Kdor je proti meni, ta je proti sveti veri; kdor pa je proti sveti veri, on je proti Bogu, tisti pride v pekel!“ — Take grožnje so vsakikrat pomagale. Ni čuda, kdo bi se le zavoljo same neumne volitve moral pustiti celo večnost orazi v peklenškem ognju? Tega pa že ne! Bolj pametno je, raje lepo ubogati in potem čakati na velikansko platičilo, katero so „gospod“ obljalili pokornim vernikom.

No, letošnje leto pa Bog ni poplačal Katarinčanom slepe ubogljosti, ampak poslal je celo nad nje hudo šibo v podobi velike suše. Nad njihovimi hribi in gorami razpenjalo se je že več tednov modro nebo, solnce je pripekalo, kakor da je naprošeno in le malokedaj se je prikazal tanek oblaček, ki pa je zopst hitro izginil. Zato je začela zemlja pokati, poprej zeleni travniki so postajali rujavkasti, setve, ki so spomladis lepo obetale, so jole prezgodaj zoreti, sadje na drejvin se ni moglo lepo razvijati, zelje na kapusu je nehalo rasti, in sploh je vročina pretila uničiti vse nasade.

Katarinčani so začeli zdihovati in pošiljati proseče pogleda tja gori, kjer stanuje stvarnik vsega sveta, gospodarji so pristavili po vsakem

drugo slavnostno leto, ki mu je prineelo 22 milijonov zlatih goldinarjev. Več kot 1 milijon vernikov je prišlo takrat v Rim in se je tako po cerkvah drena, da je bilo več oseb zadušenih. Dva duhovnika sta imela dovolj opraviti, da sta z grabljami darovani denar iz oltarjev grabila.

Pod cesarico Marijo Teresijo je romalo v Rim tekom 40 let skupno 221 milijonov goldinarjev in to le iz Avstrije. In koliko denarja romo še danes v Lourdes ali Maria Zell itd. .

Kdor pri vsemu temu še ne veruje, da se poteguje duhovština za denar, ta je slep. Zato se tudi duhovniki ničesar tako ne bojijo nego izobrazba. Ali pomagalo jim ne bode, tudi v počožni Avstriji ne, ako bodejo naprednjaki skupaj držali, ne samo v besedah, temveč tudi v dejanjih!

Politični pregled.

Državni zbor se zopet ne bode zaključil. La zasedanje se bode pretrgal. Razlika tiči v tem, da dobijo poslanici valed tega tudi v počitnicah svoje dijetje naprej. Možakarji, ki se toliko za ljudstvo trudijo, da so že kar plešasti, bodejo torej po zabavah hiteli, v kopališčih počivali in zato še plačo vlekli. Ta „špas“ nas košta vsak dan čez 10 tisoč kron. .

Konec vremenske kanone. Listi poročajo, da je vojno ministerstvo vinogradnikom odtegnilo dovoljenje za cenejšo dobavo smodnika za vremenske kanone. Minister pravi, da se ti vremenski kanoni niso obnesli. Tudi razni znanstveniki pravijo to. Prvič se je uporabilo vremenske kanone leta 1895 v Slovenski Bistrici. Na Nižje Avstrijskem se je vremensko streljanje že davno ustavilo.

Glede pomanjkanja krme so se vršila 7. t. m. v poljedelskem ministeriju posvetovanja. Govorilo se je zlasti o srednji in spodnji Štajerski,

obedu navadni molitvi še po eden ocenaš za dež, po večerih si slišal moliti rožne vence za mokro vreme, toda modro nebo se ni nehalo smehljati in solnce ne pripekati.

Kaj pa zdaj? Kaj neki družega, kakor prosti gospod župnika, naj preskrbi prepotrebi dež? In res sta se zdramila oče župan in dedek cekmeštar ter hodila dva dni po fari od hiše do hiše in nabirala denar. Ko sta že nabrala precej lep kupček, sta se v soboto zvečer podala z njim v farovž k vsemogučnemu gospodu. Seveda so ju malo pisano pogledali, ker nista prišla predpoldne, a ko so zapazili, da držijo dedek cekmeštar v robcu nekaj zavitega, so ju milostno pustili v sobo in prijazno vprašali, česa želite.

Očka župan so malo pokašljali in začeli ponizno praviti: „Vejo, prečastiti gospod, suša nam hoče letos vse pobrati: travniki so že rujavvi, zelje ne raste, žito prebito zori, korenja ne bo in vse, vse se bo posušilo. Zato sva z dedkom cekmoščrom nabrala nekaj malega in prišla prosit, da bi prečastiti gospod hitro na pravili procesijo in nam izprosili deža.“

Ko so očka župan govorili in prosili, odvezali so dedek cekmeštar rob. in vspali na mizo 55 kron. Tedaj se je naenkrat zbliskalo,

o Koroški itd., torej o pokrajinh, kjer je grozovita suša vse uničila. Nemška kmetska poslanca dr. Waldner in Zuleger sta razjasnila položaj in mogoča sredstva za pomoč. Poslancem se je dozvolil, da hoče vlada v tem oziru res pomagati. Znati se hoče tarife za živinska in krmilna sredstva itd. Tudi o prepovedi izvoza krme se je govorilo. Da bi le kmalu pomagali, kajti kmet je ob robu obupanja!

Politični morilec Siczynski, ki je svoj čas gališkega grofa Potockega ustrelil, je bil pred lvoškimi porotniki na smrt obsojen. Sodnija je sklenila, da ga bode priporočala cesarjevi milosti in je tedaj gotovo, da bode pomiločen. Tudi vdova ustreljenega namestnika je za pomilovanje prosila. S tem je ta krvavi dogodek doigran. Ali bodejo zdaj galiske razmere boljše? Ne verujemo!

Zarota proti ruskemu carju? Listi poročajo iz Somovice, da je prišla policija tam večji zaroči na sled. Več kot 100 oseb, možnih in žensk, so zaprli. Kolodvor so zasedli kozaki in orožniki. Promet na meji je zelo težaven.

„Škoda, da ne vedo živali ničesar o samomoru! Ako bi se zamogli vsi mučeni in trpinčeni konji zami usmrtili, imeli bi njih posestniki toliko škode, da bi postali že iz sebičnosti dobri z njimi, ravno tako kakor so bili preje iz sebičnosti nečloveški in surovi z živino“...

Peter Rosegger.

Dopisi.

St. Janž dr. p. Slišimo, da misli znani Pišek iz mariborskega okraja priti sem zgago delat. Šentjanževčani! Ako Pišek kaki shod priredi, le vsi na shod. Bomo mu že povedali, kaj mu gre. Če je tako kunšten, naj prej v svojem lastnem volilnem okraju vse kmete srečne naredi, potem še naj gre v druge kraje šnofat. Če pa tega ne zna, naj le ostane doma, ker z zapeljivimi besedami še se nobenemu kmetu ni pomagalo.

St. Peter na Medvedovem selu. Hodil sem te dni skozi to prijazno vasio. Hotel sem kupiti nekaj razglednic te vasi. Vstopil sem v trgovino in naročil razglednice vasi. Toda kaj misliš, dragi čitatelj, kaj sem moral slišati? — Čuj in strmi!! — Razglednice vasi se pa dobe pri gospodu župniku. — Torej Gomilšek nima druge barantije dovolj, še mora z razglednicami varantati? Ali pa ima tudi dovoljenje za prodajo? — Mislim, da ne, ker je že izšel zakon, da neizučene moći se ne smejo mešati med trgovce. Gomilšek nima trgovskega dovoljenja, torej naj miruje in naj pusti trgovcem živeti. Če se domači trgovci ne bodo potegovali za red, ki ga Gomilšek s prodajo razglednic razdira, potegovali se bomo drugi; saj vemo kje je okrajno glavarstvo. Torej Gomilšek skrb, da bode drugo v redu, prodajo razglednic pa izroči trgovcem.

Trgovski potnik.

toda žalibog ne na nebu, ampak v župnikovih očeh.

Prečastiti gospod so nekaj mrmlali, močno vlekli iz debele cigare in hodili po sobi semtretja. Parkrati so postali pri oknu, kjer je visela blizu meter dolga, ozka, politirana deščica, ki ima na sredi dolgo stekleno cev (glažovnat) z živim srebrom, spodaj majhno škatljico, a zgoraj natiskan in načrtan kot papirja, črez katerega moli svetel kazalec. (To je barometer ali vremenik, ki vreme za naprej kaže.)

Prosilca sta težko čakala na odgovor in nista mogla pogrustati, zakaj njihov dušni pastir tako zamišljeno stojijo pred tisto čudno rečjo pri oknu in zakaj majajo z glavo.

G župnik potegnjeno še enkrat prav močno iz cigare, so obrnejo k možkarjem in govorijo tako-le: „Zelo me veseli, ljuba moja, da se v nekreči spomnite na Boga. Pa jaz mislim, da še ni tako hudo. Tudi ne smemo preveč tirjati od nebeskega očeta. Vidite, na spodnjem Stajerskem, kjer imajo veliko vinogradov, pa potrebujejo suho in vrčo vreme, drugači dobijo slabo, kislo vino. Zato mislim, da storimo prav, ako s procesijo še nekaj časa počakamo. Kadarkad budem videl, da je zelo velika potreba, budem že na-

Sv. Križ nad Mariborom. Ljubi gospod učednik! Najprej Vas kot zagovornika kmetov prav lepo pozdravim, potem pa Vam naznam, da se pri nas kuha nekrščanska jeza nad našim krščanskim g. župnikom. Veste, pri sv. Križu smo že od starih časov sem obhajal prsaček sv. Petra in Pavla zelo slovesno. Na ta dan smo do zdaj zmajev imeli dve maši in popoldne še litanijske. Letos pa je naš gospodek odstavil prva apostola od visoke časti med navadne svetnike. Zjutraj na vas zgodaj je stisnil maši in ker se je najbrž spomnil, da bode v kratkem šel na beratijo, pardon na biro, dodal je še litanijske. Potem pa celi dan nič službe božje, čeravno je po starej navadi prišlo k nam dosti ljudi iz sosednjih krajev. Ti ljudje so potem po oštarijah častili Božja in njegove apostole. Nek dober govornik, ki nam večkrat mnhe odganja in še včasih komarja posregeče, jim je pod farovžem na trati napravil lepo pridigo, kakoršne bi v cerkvi ne bili lahko slišali. Popinal je življenje sv. Petra in ga potem primerjal s politiknjočimi duhovniki. Vidite, od tod je vsa jesa. Kaj jesa, tudi prepir je nastal. Nekateri pravijo, da so naš vsegamogočno gospodek zato degradirali našveča apostola, ki sta iz ljubezni do Jezusa celo svojo kri preila, da bi naše krčmarje, ki niso farovški kimavci, ampak pošteni in pravi moži, malo razdražil, a drugi zopet trdijo, da je župnik zato štrajkal, da bi se popoldne ne mogel greh delati. Jaz tudi tako mislim, saj poznam našega fajmoštora notri do dna želodca in vsem, da ni takšen, kakor tisti podivljani in stekli pop, kateri je pred enim letom v cerkvi na prižnici prekle pošteno kmetico, ki že veliko let mirno počiva v hladarem grobu, samo zavoljo tega, ker je rodila in lepo zredila vrlega moža, ki ima v glavi bistre možgane, a v arcu ljubezen do nas. E, ej, gospod učednik, ko bi pač vedeli, kaj zdaj pri nas govorijo od vere, od svetnikov in od farjev — jo mene ne od farjev, ampak od prečastitih gospodov! Ako mi daste za prihodnjic malo prostora, Vam to rad popisem. — Opomba učedniku: Poštem kmetom je naš list zmajev odprt.

Iz Črešnic. Dne 2. aprila očita Ogrizek v svojem časopisu „Slov. G. Dr. Damljanom neznačajnost, ker po njegovi modri glavi iztiravajo vero iz javnega življenja?“ Ogrizek pač mora nekaj pisati, se čistiti in zavijati, naj si bo še toliko nemuno in Hudobno, namesto da je le čečkano kajti sramote on ja nima nobene! Dobi le župnik Ogrizek toliko vere in značajnosti v sebi čutil, kakor jo imajo Drameljski učitelji in državni poslanci, bi se pač lepo in dobrojstojnje obnašal, ter toliko nepokoja ne delal. A po drugi strani pa on o potrežljivih Črešnicah zopet toliko resnico zavija, da se vsakemu poštenemu človeku studi nad svojim bivšim dušnim pastirjem. Ogrizek se predržne bahu in dičiti, da je on kot učitelj v 9 letih pri občini v Črešnicah red dosegel. To je čezmejna drzost! S tem hoče trdit, da je njegov prednik, č. g. župnik Loiz Kos, ki je skoč 14 let vinograde in polje vzorno obdelaval, vse v naj-

znanil molitve za dež. Hvala za denar in lahko noč!“

Kmetička sta žlostna odšla. Rada bi bila imela procesijo, a spoznala sta tudi, da ljubi Bog ne more vsem ustreči.

Minulo je zopet nekaj dni. Nastala je prava pasja vročina in ljudje so že težko dihalo soperne zrake.

Katarinski župnik je hodil vsak dan potrikrat gledat tisto deščico pri oknu in kar je še na njej. In glej, živo srebro, ki je že osem tednov stalo visoko nad kazalcem, je začelo padati ter se ustavilo nizko pod njim. To značenje, da se bo vreme spremeni, zapisal v župnik hitro napisal dve pismi in ju po mežnarju poslal sosednjima župnikoma. Potem je šel v šolo in napovedal iz cele fare zbranim solarjem, da bode črez dva dni ob devetih predpoldne procesija za dež k Marijini cerkvi sosednje fare.

K procesiji je šlo, kar je le moglo od doma. Bil je to neizreceno vroč in separevan dan, da niti najstarejši ljudje niso pomnili enakega. Komaj so prilezli mnogoštevilni romari na hribček in težko so čakali konca službe božje. Koj ko je postavljal duhovnik moštranco v tabernakel,

lepišem redu imel, ter je faranom v toplem spominu ostal, po Ogrizekovi trditvi — neredit spustil!? Vsak človek, kdor se ni po Ogrizekovem poveli ravnal, bil je imenovan za goljufa, tako med drugim P. in A. Pregorov pa pravi: „Kar človek sam čini, to sluti o drugih“. Hotel je Ogrizek ves čas svojega, njemu popolnomaulanega in gluhega Jurija Petelinščeka, izstopivšega bogoslovca, za župana imeti in, ker se mu to ni posrečilo, bil je strahovito nevoljen. Petelinščku pa so le za pozkušno odborniki samo eno dobo župansko čast pripustili, po kateri je vrče hrepelen. Ogrizek pa se je bahal, da je vendar enkrat zmagal! Pa še v teh treh letih je Petelinšček s župnikom toliko nereda učinil, da Črešničani, tega nikdar pozabili ne bodo, zato so tudi sklenili, Ogrizeka nikdar več v odbor voliti, kakor tudi ne odpravljenega bogoslovca Petelinščeka. In s kako pravico si Ogrizek potem še le podstopi trdit, da se on pri zadnji občinski volitvi na vas prošnja ni dal več v odbor izvoliti, dočim ja niti ujega niti njegovega tovariša exteologa P. ničče ni več voliti hotel, niti Črešničani, še manj pa Vezovičani. Zato je bil Ogrizek že celo pri boječih Črešničanih tako zapuščen, da mu že tam ni bilo več za obstati, kjer ga je poprej vse kot Boga ubogalo in se ga balo. In dalej se ne stramuje razglasiti: „Dela li tako, komu je za posvetno oblast in komandiranje?“! — To je ostudo. Zakaj pa je potem zopet na svojem novem mestu v Dramljah več zile toliko napenjal in še cerkev z agitacijo omažeževal, samo da bi le on in njegov v odbor bili izvoljeni? Ogrizek, ali še hočete dalej zavijati? Ogrizek, povejte vendar že enkrat, kako pa je sprodano zemljo za 210 kron Nemcu v Celji? Kupec je denar takoj položil, sedaj pa ne ve, pri čem da je, kaj je s kupičko listino, ali ne daste glasu od sebe? Smreke, bukve, hrast so tudi šli z Vami! Za naše otroke ste leta 1902 v imenu krajnega Šolskega sveta, pa brez vašega imena na ministerstvo za bič v šolo prosili, a čez 10 mesecov ste že nasprotovali na vas može cele fare in se iz sosedne pripravevanji krščanskega nauka našutali, da smo učitelja „po nedolžnem tožili“, da nič ne uči, ampak samo otroke pretepa, ter ga tako ob službo in kruh spravili! Takšno obdolženje je grozorito, vnesbo-pijoče, človeka takoreč umoriti! To hudobijo ima sedaj celo fara na svoji vesti, najhujš pa je Vi zgrizeni Ogrizek, ki ste nas zapeljali ter se potem še bahati, koliko škode sta učitelju napravili! Poprej pa ste še vedno učitelja zdelovali, da zato nič ne uči, ker je premehk in otrok ne kaznuje kakor ste jih Vi. Zato ste vaše pomagače silili, učitelja k biču priganjati, za kar ste tudi na Dunaj prosili! Ali si še morete strastnejšega farizejca domisliti? Vi župnik Ogrizek ste svoj čas pri nas pridigovali, da sv. pismo pravi: „Kdo drugemu iz hudobije službo, krah vzame, tisti ga je na pol umoril in je dolžen za njega skrbeti“. A Vi pa ste hoteli po vsej sili učitelja še ob to malo pokojnino spraviti, da bi ga na stare dne morali še mi rediti; tako daleč je segala vaša duhovska strast! Da

vsula se je množica v bližno krčmo, da bi si z mrzlim pivom odgnala neznošno vročino.

Proti večeru tistega dne so se že pripodili črni oblački in zakrili modro nebo. Vihar je tulil, bliski so švigli, pa grom je treskal, da je zemlja trepetala. Ulila se je ploha, kateri je sledil rahel dež in napojil žejne rastline ter ohladil zrak.

Drugo nedeljo so se v krčmi pri Sv. Katarini gosti pogovarjali, kako skrbnega župnika ima katarinska fara in kako dobro je dež storil. Vse je glasno pritrjevalo, le krčmar Mihelka, ki je bil jezen, da niso prisle procesije sosednjih far k Sv. Katarini, kakor je bila poprej navada, je zaničljivo reklo: „Lej ga no! Ali res mislite, da bi ne bilo deža brez našega „gospoda“? Veste li, komu je procesija preskrbela dež? Največ ga je dobil krčmar na Marijini gori, ker je zelo veliko iztočil, precej lepo je namečilo mošnje fajmoštov, in nekaj kapljic je padlo tudi v suhe aržete mežnarjev“.

Nekateri poslušalci so neverno odkimali, drugi debelo gledali, jaz in kovač pa sva se smejala.